

TIASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 4, Sayı: 15, Aralık 2017, s. 438-449

Cumaali YAVUZ¹

İsa ÇİFTÇİ²

TÜRKİYE'DE BULUNAN GENÇLİK MERKEZLERİNİN DURUMU VE DOĞU ANADOLU BÖLGESİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Amaç: Bu araştırmada Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezleri ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan gençlik merkezleri incelenmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezlerinin illere göre dağılımı, üye sayısı, üyelerin demografik bilgileri, yıllara göre üye sayısı incelenmiştir. Bu kapsamda Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan ve Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezlerinin sayısı, üye sayısı ve üyelerin demografik bilgileri incelenmiştir. Ayrıca Doğu Anadolu Bölgesi bu özellikler açısından Türkiye geneli ile karşılaştırılmıştır. Araştırmanın verileri Gençlik ve Spor Bakanlığında alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın amacı dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırma sonuçları literatür çerçevesinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur. **Yöntem:** Bu araştırma belge taraması yöntemine göre gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Türkiyede gençlik merkezlerinin illere dağılımı ve adadolu bölgesinde bulunan gençlik merkezlerinin oranı ve dağılımı tespit edilmeye çalışılmıştır. **Sonuç:** Gençlerin gençlik merkezlerini kullanma oranları, gençlik merkezlerinin illere göre dağılımı, bölgede ki gençlik merkezlerinin ülkeye göre dağılımı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gençlik ve Spor Bakanlığı, Gençlik Merkezi, Doğu Anadolu Bölgesi

¹ Elazığ Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Şube Müdürü, cyavuz123@gmail.com

² Arş.Gör. Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi iciftci@firat.edu.tr

STATE OF YOUTH CENTERS IN TURKEY AND EVALUATION OF EASTERN ANATOLIA REGION

Abstract

Objective: In this research, youth centers affiliated to the Ministry of Youth and Sports and youth centers located in the Eastern Anatolia Region were examined. In line with this general objective, the distribution of youth centers connected to the Ministry of Youth and Sports by number, the number of members, the demographic information of the members and the number of members according to years are examined. In this context, the number of youth centers, number of members and demographic information of the members of the Ministry of Youth and Sports in Eastern Anatolia Region were examined. In addition, Eastern Anatolia Region is compared with Turkey general in terms of these characteristics. The data of the study were taken from the Ministry of Youth and Sports. The obtained data were examined considering the purpose of the study. The results of the research were discussed and suggested in the literature.

Keywords: Ministry of Youth and Sports, Youth Center, Eastern Anatolia Regi

GİRİŞ

2013 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığının yapmış olduğu Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi'ndeki gençlik ile ilgili tanımda; "Gençlik, biyolojik olmaktan ziyade sosyolojik anlamda ele alınması gereken bir kavramdır. Gençliğin; içinde bulunulan zaman, toplumların sosyo-ekonomik gelişimleri, kültür ve geleneklerine göre tanımı yapılır. Dolayısıyla, öznellik içeren gençlik tanımlamaları için evrensel kabul görmüş tek bir yaş aralığından söz edilemez. Ülkemizin şartları göz önüne alındığında gençlik politikalarının hedef grubu, 14-29 yaş aralığında bulunan bireyler olarak kabul edilmektedir (Ulusal Gençlik Politikası 2013:4). Gençlerin yaş, cinsiyet, ekonomik, sosyal, ailevi ve kültürel durumları; eğitim seviyeleri, yaşadıkları yerler vb. hususlar göz önünde bulundurularak, gençlerle uygun iletişim kanallarının kurulması, kamu politikalarının oluşturulmasında büyük öneme sahiptir.

Gençlik dönemi; biyolojik, psikolojik, ahlaki ve sosyal açıdan gel-gitlerle dolu bir arayış, bir değişim, gelişim, olgunlaşma, bir dünya görüşü, bir hayat felsefesi, bir değer sistemi arama, bir kimlik ve kişilik inşa etme dönemi olarak tanımlayabiliriz (Can ve ark. 2014:1).

Gençlik bir toplumun geleceğidir. Gençliğin eğitimi, terbiyesi ve toplum, yönetimini üstlenmeye hazırlanması bir milletin geleceğini güvenceye alması için kaçınılmaz bir sorumluluktur. Bu konudaki başarı o milletin diğer milletler topluluğunda edineceği mevkii belirler. Çağdaş medeniyet seviyesine varmak, gençliği bu seviyede eğitmek ve teçhiz etmekle mümkündür (Ergil 1986: 4).

Bilgi ağı olarak da adlandırılan bu yüzyılımızda amaçlara ulaşmak için, sürekli değişime çabuk uyum sağlayan, üst düzeyde ve son derece iyi yetiştirilmiş kaiteli gençlere ihtiyaç vardır (Eriş 2005:385).

Modern bilgi çağında Teknolojinin gelişmesinde paralel olarak işgücünün ve emeğin gelişmesinin ve niteliğinin önemi her geçen gün yükselmekte ve ayrı bir değer taşımaktadır. Bu zaman ortamında başarılı bir fert olmak için insan kaynakları birinci derece önemli ve

TİDSAD

belirleyici olmakta, teknoloji insan kaynaklarına ek fırsatlar ve kolaylıklar getirerek yardımcı olmaktadır. Eğitim ile yakında ilgilidir. İnsan kaynakları dünya rekabet ortamında anahtar bir rol oynamakta ve bu rekabet ortamında insan kaynaklarının aldıkları eğitimin kalitesi de her geçen gün daha fazla önemli olmaktadır (Gürbüz 2008:4).

Gelişmiş toplumlarda gençliğin taşıdığı dinamizm ve girişim heyecanı, üretim ve kalkınma gibi alanlarda devletlerin öncelikli ihtiyaçlarının temelini oluşturmaktadır. Bütün bu özellikler göz önüne alındığında ülkemizde birçok alanda gençliğin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmaları Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde yer alan Gençlik Merkezleri yürütmektedir.

Gençlik merkezleri; gençlerin serbest zamanlarını çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirmelerine imkân tanıyan, kişisel gelişimlerini destekleyen, gençler tarafından çözüm üretilen ve projeler geliştirilen, Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri bünyesinde faaliyet gösteren kurumlardır (Örteş 2010).

Türkiye’de en büyük sorunlardan biri de serbest zaman eğitimi yokluğudur. Serbest zaman eğitimi kişinin serbest zamanını verimli bir biçimde değerlendirme eğitimidir. Gençliğe bu imkânları STK’lar, okulda, kamu kuruluşları ve gönüllü kuruluşlar verebilir. Gençliğe şimdiye kadar serbest zaman hakkında yeterli ve bilinçli bir eğitim verilmemiştir (Tezcan 2015: 197).

Bu merkezlerin başlıca amaçları; gençlerin sosyal, sanatsal ve kültürel etkinlikler ile ruh ve beden sağlıklarını korumak ve sosyal kişiliklerinin gelişimine katkı sağlayacak faaliyetleri yapmaktır. Ayrıca gençleri zararlı alışkanlıklardan korumak, onlara rehberlik ve danışmanlık yaparak bilgi ve becerilerini artırmak ve topluma yararlı birer birey olmalarına olanak sağlamaktır.

Gençlik merkezleri bir eğitim kurumu gibidir. Yani gençlik için Gençlik Merkezleri bir eğitim kurumu vazifesi görmektedir. Bu kurumda gençlik, doğal ortamdaki gibi “büyüğe saygıyı, dürüstlüğü, dikkati, enerjik olmayı, sorumluluk duygusuna sahip olmayı, başkalarının haklarına saygılı olmayı ve toplumsal işlevdeki kuralları ve kültürümüzü de öğrenmektedir (Tezcan 2015: 95).

Ancak günümüzde hızlı toplumsal değişimlere maruz kalan aile gencin sosyalleşmesinde etkili olmak zorundadır. Kendi yolunu kendisinin bulunmasında zorlanan genç, kimlik ve kişiliğini geliştirirken belirsiz ve güç durumlarla karşılaşabilir ve kuşaklar arası çatışma yaşayabilir (Baran 2013: 12).

Okul ve ev ortamı gençlere özel alan sağlayamamaktadır. Bu özellikle kalabalık ailelerin yaygın olduğu Kuzeydoğu, Ortadoğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri için geçerlidir. Gençler ev ortamında yaratamadıkları kendilerini ifade alanları için sokaklara/ kahvehanelere mahkûm kalmaktadırlar. Başta bu bölgeler olmak üzere, daha önce ele alınan gençlik merkezleri önemli bir boşluğu doldurabilir (Yentürk, Kurtaran ve Nemutlu 2008: 55).

Serbest zaman kısaca; kişinin çalışmadığı, yaşam zorluklarının ve sorumluluklarının dışında kalan, kişinin kendi isteği yönünde harcayabileceği zaman olarak tanımlanabilir (Güçlü 2013:161).

Sosyalleşme sürecinde kendini gerçekleştirme önemli bir yere sahiptir. Sosyalleşme, gencin kişiliğini kazanma sürecidir. Gençlerin sosyalleşmeleri, boş zaman, arkadaşlık, aile ve

çevre ilişkileri, medya araçları, kültür, sanat, spor, müzik uğraşları gibi pek çok sosyalleşme menleri ile ilişki içinde gerçekleşmektedir (Büküsoğlu ve Bayturan 2005: 173-177).

Boş zaman insanların çalışma, yeme içme, uyuma gibi yaşamsal gereksinimlerini gidermek için geçirdiği zamanların dışında kalan, gönüllü ve kişisel tercihleri doğrultusunda katıldıkları; eğlenme, dinlenme ve kişisel faaliyetlerin uygulandığı süreçler” olarak tanımlanmaktadır (Tel ve Erdoğan 2015: 383-395).

Toplumların birlik ve dayanışma duyguları, bilinçleri, başta eğitim kurumları olmak üzere, kitle iletişim araçları ile şekillenmektedir. Kendi kültürel geçmişini öğrenmeyen toplumlar, başka toplumların oluşturduğu kültürlere mahkûm olacaklardır. Gençlerimizi modern toplumlarını oluşturduğu kültürlerden korumak ancak kendi kurumsal hafızası olan mekânların üretilmesi ve bunların kalitesiyle aşılacaktır (Çağlayan 2013: 54). Ülkelerin gelişimi ve kalkınmaları bölgesel kalkınma ile oluşabilir. Ülkemizin var olan bölgeleri arasında niteliksel ve niceliksel olarak birçok farklılıklar oluşmuştur. Bu çalışmada bölgede var olan ilerde gençlerin formel eğitimin dışında serbest zamanlarını geçirme zamanlarını ve kendilerine tahsis edilen alanları kullanma sıklıklarına bakılacaktır. Bölgenin ve ülkenin kalkınmasının istiyorsak gelecekte nesli ve ülkeyi emanet edeceğimiz gençlerin donanımlı olmaları ancak bilgi ve serbest zamanlarını kullanım kalitesi ile mümkündür. Gençlik ve spor bakanlığına bağlı gencik merkezlerinin gençlerde tarafında kullanılması ve becerilerinin burada kazanmaları, gençlik merkezleri bölgesel kalkınmada bölgede ki gençlerin donanımları, bilgileri ve kültürel ve sanatsal gelişimlere katkıda bulunacak bir rol kazanmalıdır (Yavuz 2017: 11).

Kalkınma, herkesin temel hak, adalet, güvenlik, istihdam, sağlık, eğitim hizmetlerine ve bilgi kaynaklarına zorlanmadan ulaşılabilirdiği, piyasa şartlarının adaletli bir biçimde yürütüldüğü, cinsiyet ayrımcılığı olmadan, katılımcı, demokratikleşmeye ve kültürel gelişimlere açık, saydam/hesap verebilir yönetim sistemi olan, topluma bakış açısı olarak bütün dezavantajlı grup ve tabakaların yok edildiği, sorunları çözme yeteneği güçlü, doğal kaynaklarına sahip çıkan ve bu kaynakların gelişmesini sağlayan, insanların geleceğe güvenle bakabildiği toplum veyahut topluluklar oluşturma çabasıdır (Kıratoğlu 2015: 26).

Bu araştırma Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı çalışmalarını yürüten Gençlik Merkezleri bünyesinde yer alan gençlerin sosyalleşmesi, bilgilenmesi, sosyal etkinliklere katılması ve gelecekte ülkeyi yönetecek gençlerin gençlik merkezlerini kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezleri ve Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan gençlik merkezleri incelenmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezlerinin illere göre dağılımı, üye sayısı, üyelerin demografik bilgileri, yıllara göre üye sayısı incelenmiştir. Bu kapsamda Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan ve Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı gençlik merkezlerinin sayısı, üye sayısı ve üyelerin demografik bilgileri incelenmiştir. Ayrıca Doğu Anadolu Bölgesi bu özellikler açısından Türkiye geneli ile karşılaştırılmıştır. Araştırmanın verileri Gençlik ve Spor Bakanlığında alınmıştır. Elde edilen veriler araştırmanın amacı dikkate alınarak incelenmiştir. Bu araştırma belge taraması yöntemine göre gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Türkiye’de Gençlik Merkezlerinin İllere Göre Dağılımı:

2017 yılı itibariyle Türkiye’de 269 tane Gençlik Merkezleri bulunmaktadır. Türkiye’de illere göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir (http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr/Site/Anasayfa.aspx. Erişim Tarihi: 10.11.2017).

Tablo 1. 2017 yılında İllere göre dağılım gösteren Gençlik Merkezleri sayısı

Sıra No	İl	Gençlik Merkezi Sayısı
1	Adana	4
2	Adıyaman	2
3	Afyonkarahisar	2
4	Aksaray	1
5	Amasya	3
6	Ankara	10
7	Antalya	3
8	Ardahan	2
9	Artvin	6
10	Aydın	1
11	Ağrı	2
12	Balıkesir	6
13	Bartın	1
14	Batman	2
15	Bayburt	1
16	Bilecik	2
17	Bingöl	1
18	Bitlis	5
19	Bolu	3
20	Burdur	3
21	Bursa	4
22	Denizli	1
23	Diyarbakır	6
24	Düzce	2
25	Edirne	3
26	Elazığ	1
27	Erzincan	1
28	Erzurum	3
29	Eskişehir	2
30	Gaziantep	3
31	Giresun	3
32	Gümüşhane	2
33	Hakkari	4
34	Hatay	5
35	Isparta	4

36	Iğdır	1
37	Kahramanmaraş	3
38	Karabük	2
39	Karaman	1
40	Kars	1
41	Kastamonu	1
42	Kayseri	2
43	Kilis	1
44	Kocaeli	6
45	Konya	7
46	Kütahya	2
47	Kırklareli	3
48	Kırşehir	3
49	Malatya	2
50	Manisa	8
51	Mardin	3
52	Mersin	3
53	Muğla	2
54	Muş	1
55	Nevşehir	4
56	Niğde	3
57	Ordu	3
58	Osmaniye	2
59	Rize	2
60	Sakarya	2
61	Samsun	12
62	Siirt	2
63	Sinop	4
64	Sivas	3
65	Tekirdağ	3
66	Tokat	7
67	Trabzon	9
68	Tunceli	4
69	Uşak	1
70	Van	9
71	Yalova	2
72	Yozgat	2
73	Zonguldak	6
74	Çanakkale	2
75	Çankırı	1
76	Çorum	4
77	İstanbul	5
78	İzmir	6

Türkiye’de Bulunan Gençlik Merkezlerinin Durumu ve Doğu Anadolu Bölgesinin Değerlendirilmesi

79	Şanlıurfa	9
80	Şırnak	3
81	Kırıkkale	2

Türkiye’de Gençlik Merkezleri en çok Samsun ili 12 Gençlik merkezi le birinci sırada, 9 tane Gençlik Merkezi Şanlıurfa, Van, Trabzon, 10 Gençlik Merkezi Ankara, 8 tane Gençlik Merkezi ile, Manisa illeri devam etmektedir. Türkiye’de en kalabalık iller olan büyük şehirlerde İstanbul 5, Ankara 10, İzmir 6, gençlik merkezler ile gençlere hizmet vermektedir. Şehir merkezi nüfusu 100.000 üzerinde olan birçok il de Gençlik Merkezleri 1 tane olarak ildeki gençlerin hizmet vermektedir.

Doğu Anadolu bölgesindeki iller incelendiğinde büyük şehir olan Erzurum 3 tane gençlik merkezi bulunmaktadır. Van ilimizde 9 tane gençlik merkezleri bulunmakta diğer illere de gençlik merkezleri yeterli olmadığı görülmektedir.

Yıllara bakıldığında Gençlik Merkezine üye olan gençlerin 2011 yılına kadar üyelik sayısı çok düşük olmasına rağmen, Teşkilatın Spor Genel Müdürlüğünden, Gençlik ve Spor Bakanlığı olmasında sonra Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü olduktan sonra Türkiye genelinde Gençlik Merkezlerine üye gençlerin hızlı bir şekilde arttığı görülmektedir (2015 GSB Kurumsal faaliyet raporu).

Tablo 2. Yıllara Göre Gençlik Merkezleri üye sayıları

S. No	Yıllar	Üye Sayısı
1	2002	11.614
2	2003	13.648
3	2004	20.339
4	2005	26.808
5	2006	36.077
6	2007	46.254
7	2008	59.103
8	2009	65.313
9	2010	75.734
10	2011	87.419
11	2012	170.000
12	2013	510.278
13	2014	864.982
14	2015	1.270.070
15	2016	1.480.274
16	2017	1.715.342

2002 yılında başlayıp 2011 yılına kadar normal bir artış olan gençlik merkezleri Kurumun 2011 yılında itibaren Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü olmasında sonra üye sayısı buna bağlı olarak artmıştır. 2002 yılında toplam üye sayısı 11.614 olan gençlik merkezler (2015 yılı faaliyet raporu: 43), 2017 yılında bu sayı 1.715.342 ulaşmıştır.(<http://genclikmerkezi.gsb.gov.tr/Site/Anasayfa.aspx>. Erişim Tarihi: 10.11.2017). Bu rakamlar 2011 yılına kadar Daire Başkanlığına bağlı bir birim olan gençlik merkezleri, Gençlik

Hizmetleri Genel Müdürlüğü olduktan sonra çok büyük başarılar ulaşımıştır. Yıllar arasındaki üye sayısına bakıldığında bu oranın yüzde 147 kat olduğu görülmektedir. Bu da Gençlik Merkezleri Genel Müdürlüğünün gençliği yönelik kurumsal misyonunu yerine getirdiği anlaşılmıştır.

Tablo 3. Doğu Anadolu Bölgesi İllerinin Genç Nüfus Sayıları ve Gençlik Merkezleri Üye Sayısı

İller	Nüfus	15-29 yaş genç sayısı	Gençlik Merkezi Üye Sayısı	Gençlik Merkezi Sayısı
Malatya	772.904	187.256	16,210	2
Elazığ	574.304	148.533	25,713	1
Erzincan	222.918	60.736	10,878	1
Tunceli	86.076	27.340	3,413	4
Bingöl	267.184	80.775	10,619	2
Erzurum	762.321	214.400	5,757	3
Kars	292.660	83.380	2,200	1
İğdir	192.435	54.132	12,955	1
Ağrı	547.201	167.182	12,100	2
Ardahan	99.265	25.441	3,650	2
Van	1.096.367	337.525	20,194	9
Hakkâri	278.775	103.312	7,150	4
Muş	408.728	122.854	11,131	1
Bitlis	340.449	104.006	9,285	5
Toplam	5.367.283	1.379.347	151,255	38

Tablo 3'e göre, Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan illerin 2016 yılı gençlik merkezlerine üye olan 15-29 yaş aralığındaki toplam genç nüfus sayılarının 1.379.347 kişi olduğu görülmektedir. Bölgede en fazla genç nüfusa sahip ilin 337.525 kişi ile Van, en az genç nüfusa sahip ilin ise 27.340 kişi ile Tunceli olduğu belirlenmiştir. Bölgede Gençlik Merkezleri arasında en fazla üye sayısının 30.957 kişi ile Elazığ ilinde, en az üye sayısının ise 2.200 kişi ile Kars ilinde olduğu saptanmıştır. Bölgenin sırasıyla en fazla Gençlik Merkezine sahip illerine baktığımızda 9 adet ile ilk sırada Van ilinin yer aldığı, büyükşehir olan Erzurum 3 tane gençlik merkezi, Bitlis ilinde 5, Hakkâri ilinde 4 gençlik merkezi bulunmakta, Büyükşehir olan Malatya'da 2 tane gençlik merkezi, nüfusu kalabalık olan ve bölgede en fazla üye barındıran Elazığ ilinde 1 tane gençlik merkezi bulunmaktadır. Muş gibi genç nüfusun yoğunlukta olduğu illerde ise Gençlik Merkezleri sayısının 1 veya 2 olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Doğu Anadolu Bölgesi’nde Gençlik Merkezlerine Üye Kadın/Erkek Sayıları

S.NO	İller	Kadın sayısı	Erkek sayısı
1	Malatya	7414	8796
2	Elazığ	13,381	12,332
3	Erzincan	5302	5576
4	Tunceli	1544	1869
5	Bingöl	4369	6250
6	Erzurum	10884	12134
7	Kars	900	1300
8	Iğdır	6966	6019
9	Ağrı	5313	6787
10	Ardahan	1680	1970
11	Van	9915	10279
12	Hakkâri	3025	4125
13	Muş	5029	5922
14	Bitlis	3260	6115
	Toplam	78982	89474

Not: Bilgiler 21.09.2016 tarihinde gyms.gsb.gov.tr de alınmıştır.

Gençlik Merkezleri üye sayıları incelendiğinde üye olan gençlerin sisteme bir kez üye olduğunda 29 yaşına kadar üye olduğu, üye olan gençlerin çoğunluğunu gençlik merkezlerine gelmediği, kaliteli ve nitelikli faaliyetlerde faydalanma durumlarını yetersiz olduğu görülmektedir.

Yaşadığımız zaman dilimi bilgi ve iletişim bakımında çok hızlı değişen bir zaman dilimidir. Bu zaman diliminde her şey çok hızlı değişiyor ve geliyor, bu değişimin başında eğitim ve öğretim metotları ile boş zamanlarını değerlendirme geliyor ve daha iyi bir duruma evrimin gerçekleştiriyor. Gençlik Merkezleri sadece gençlerin boş zamanlarını değerlendirme ve yeteneklerini geliştirme yerleri değildir. Gençlik Merkezleri projeleriyle birlikte iş yapabilmek

becerisini geliştirme, yapılan kurslarla daha becerikli ve özgüven kazanma, kamplar ve gezilerle insanlarda nasıl yolculuk yapılır, nasıl oturulur ve toplum içerisinde nasıl iyi davranışlar kazandırılır düşüncesini ve bilgisini öğretiyor düşüncesini ve becerisini kazandırılan yerler olmalıdır (Yavuz 2017: 15).

Tablo 5: Türkiye'deki gençlik merkezleri

Türkiye Geneli Gençlik Merkezleri	Doğu Anadolu Bölgesi Gençlik Merkezi
269	38

Türkiye'de Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı 269 Gençlik Merkezi bulunmakta, Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan 14 ilde 38 Gençlik Merkezi gençliğin hizmetine sunulmuştur. Bölgede bulunan Gençlik Merkezlerinin Türkiye'deki toplam gençlik merkezlerinin % 14'ünü oluşturmaktadır. Sosyal alanların yetersiz olduğu, eğitim alanında geri olduğu bir bölgede gençlik merkezlerinin sayılarının artırılması önemli olacaktır.

Tablo 6: Türkiye'deki gençlik merkezlerine üye sayıları

Türkiye Geneli Gençlik Merkezleri	Doğu Anadolu Bölgesi Gençlik Merkezi
1.715.342	151,255

Türkiye'de gençlik merkezlerine üye gençlerin toplamı 1.715.342 olduğu, Doğu Anadolu Bölgesinde Gençlik Merkezlerine üye sayısı 151,255 genç olduğu görülmektedir. Bu oran toplam üyelerin % 12'sini oluşturmaktadır. Doğu Anadolu bölgesi ekonomik ve sosyal olarak gelişmemiş bir bölgedir. Ülkemizin geleceğini oluşturacak gençlerimizin eğitim zamanları dışında kalan zamanların değerlendirilecek yerlerin başında gençlik merkezleri olmalıdır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı çalışmalarını yürüten Gençlik Merkezlerindeki gençlerin sosyalleşmesi, bilgilenebilmesi, sosyal etkinliklere katılması ve gelecekte ülkeyi yönetecek gençlerin kendileri için yapılan merkezlerin kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla Türkiye ve Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan 14 ilde bulunan gençlik merkezlerinin durumunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bölgede yer alan illerin genç nüfus sayılarına bakıldığında birçok ilde gençlere yönelik faaliyetlerin artırılması noktasında gençlik merkezlerinin önem arz ettiğini düşünmektedir.

Gençlik Merkezleri daha nasıl iyi olunur, bilgimizi daha nasıl geliştiririz, kendisi ve toplum için daha nasıl verimli ve kaliteli bir genç olunur düşüncesi ve eğitimin ön plana çıkarmalıdır. Gençlerin yaşayacakları zamanda her şey everilip gelişti ve ilerledi. Bugün sahip oldukları bilgiler ve beceriler bir sonra ki dönem belgide geri kalmış olacaktırlar. Gençlik Merkezleri gençlere eğitim kurumları ile ortaklaşa olarak gençlerin bilgilerini yaşayacakları

zaman yönelik olarak bilgiyi kullanma ve bilgisine geliştirme ile birlikte yeni bilgilere ce becerilere açık bir zihinsel düşünceye sahip gençlerin alt yapısını oluşturacak kurumlar olmalıdır.

Tarihimizin son 200 yıllık dönemi gençliğin kişilik ve kimlik arayışının en yoğun ve en çalkantılı olduğu bir dönemdir (Can ve ark. 2014: 1). Bu çalkantıların devam ettiği bir dönemde gençlik merkezleri bu yaş döneminde misyon ve vizyonu ile gençlerin kimlik ve kişiliklerini oluşturabilecek merkezler olabilir.

Sonuç olarak; bölgede yer alan genç nüfus sayısına ve Gençlik Merkezlerine üye olan gençlerin sayısına bakıldığında Gençlik Merkezlerinin kullanılma düzeylerinin diğer bölgelere oranla daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bölgenin kalkınma düzeyinin diğer bölgelere oranla daha düşük seviyede olması ve yaşanan terör olayları nedeniyle gençlerin bu merkezlerden yeterince faydalanamadığını düşünmekteyiz.

Terör örgütlerinin insan kaynağını bölge gençlerinden elde etmesi, iş imkânlarının kısıtlı olması ve üretim yapılan tesislerin bu bölgede yetersiz olması, bölgedeki eğitimin göstergesi olan ÖSYM sınavlarında bölge gençliğinin ortalamanın altında kalması, gençlerin kendilerini tanıtacak ortamlar bulamaması, diğer akran gençlerle tanışacak ve farklı kişiliklerle bir araya gelebilecek bir ortam olmayışı gibi sebeplerle Gençlik Merkezlerinin misyonu ve vizyonu ne kadar değerli olduğu bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

ÖNERİLER

- Bölgede yaşanan terör olaylarının çözüme kavuşturulması ile gençlerin bu merkezlere yönlendirilmesi sağlanabilir.
- Toplumsal değişmelerde gençlere rehberlik ederek model olmayı gençlik merkezleri sağlayabilir
- Bölgede sosyal, kültürel ve sanatsal etkinlikler artırılarak gençlerin boş zamanlarını verimli kullanmalarına olanak sağlanabilir.
- Bölgenin kalkındırılması için ekonomik hamleler yapılarak gençlerin topluma kazandırılması sağlanabilir.
- Gençlik Merkezlerindeki nitelikli ve kişilik sahibi Gençlik Liderleri vasıtasıyla ilk, orta ve lise düzeyindeki okullarda spor ve sanat faaliyetleri organize edilebilir. Bu organizasyonlarda başarı elde eden gençlerin liderlikleri ön plana çıkarılarak bu kişilerin Gençlik Lideri olarak sahaya inmeleri ile Gençlik Merkezleri daha etkin hale getirilebilir.
- Kendi mahallesine ya da ilçesine hizmet veren Gençlik Merkezleri haftanın belli günlerinde hizmet verdiği bölgelerden yetişen Gençlik Liderleri ile sosyal yardım faaliyetlerinde bulunabilir. Mahalle içi ya da ilçe çapında yarış organizasyonları yapabilir.
- Gençlik Merkezlerinde verilen hizmet türü daha da geliştirilerek ve çeşitlendirilerek bölge ihtiyaçlarına uygun hale getirilebilir. Gençliğin teknolojiye olan ilgisi üzerinden bilgisayar ve internet, programcılık ve oyun üretimi şeklinde yeni dallar oluşturulabilir.
- Gençlik Merkezi etkinliklerini ve faaliyetlerini yarışma ortamına sokulmadan, sadece boş zamanlarını geçirme ve becerilerini geliştirme ortamları olmalıdır.

- Gençlik Merkezlerine gelen gençler, merkez ortamında kendini bulmalı, kendini faaliyete katılan diğer gençlerle aynı noktada buluşma farklılıklarını bulmalı ve kendini keşfetmeli
- Gençlik Merkezlerinde gençleri hayat hazırlayacak sorumluluklar kazandırılmalıdır.
- Gençlik Merkezlerinde yapılan faaliyetler yarışma ve kazanmak mantığında uzak olunmalıdır. Faaliyetlerin niteliği kurumun amaçları doğrultusunda geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Baran G. Gençlik Araştırmalar Dergisi, Yıl 1, Sayı 1, Ankara, 2013: 12.
- Büküsoğlu N. Bayturan AF. Serbest Zaman Etkinliklerinin Gençlerin Psiko-Sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü. Ege Tıp Dergisi, 2005; 44(3): 173-177.
- Can B., Aydın M., Doğruer İM., Tekin M., Yaman A., Özdemir Ş., Ulukır G., Alpaslan M., Özkaya C. Türkiye’de Gençlik Raporu, Sekam Yayınları, İstanbul, 2014: 1.
- Çağlayan Y. Osmanlıdan Ortadoğu’ya Sosyolojik Savaş, Etkileşim Yayınları, İstanbul, 2013: 54.
- Ergil G. Türkiye’de Gençlik Kültür Merkezleri, 1986, Sf 4
- Eriş B. Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı Mükemmellik Modelinin Eğitim Fakülteleri İçin Uyarlanması, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2005: 385.
- Gençlik Ve Spor Bakanlığı, 2015 Yılı İdari Faaliyet Raporu, 2016: 43.
- Güçlü M. Gençlik Araştırmalar Dergisi, Yıl 1, Sayı 1, Ankara, Salmat Matbacılık, 2013: 161.
- Gürbüz E., Ahmet E. Yükseköğretim Kurumlarında Hizmet Kalitesi Ölçü Ve Modelleri, Detay Yayıncılık, Ankara, 2008: 4.
- [Http://Genclikmerkezi.Gsb.Gov.Tr](http://Genclikmerkezi.Gsb.Gov.Tr), Erişim Tarihi, 10.11.2017
- Kıratoglu E. Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Bölgesel Kalkınma Politikaları Ve Kalkınma Ajanslarının Önemi: Karacadağ Kalkınma Ajansı, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Maliye Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi Şanlıurfa, 2015: 26.
- Örteş G. Gençlik Ve Spor İl Müdürlüklerine Bağlı Gençlik Merkezlerinin 15-26 Yaş Arasındaki Gençler Tarafından Bilinirlik Düzeyi (Kocaeli İli Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, 2010.
- Tel M., Erdoğan R. Doktorların Boş Zaman Etkinliğine Katılma Durumlarının İncelenmesi. International Journal Of Science Culture And Sport (Intjcs). 2015; Special Issue 4:383-395.
- Tezcan M. Gençlik Kültür Ve Toplum, Anı Yayıncılık, Ankara, 2015: 197.
- Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ankara, 2013: 4.
- Yavuz C. Türkiyede Gençlik Hizmetlerinin Kurumsal Yapıları İle Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi, Fırat Üniversitesi, Doktora Tezi, 2017: 14.
- Yentürk N., Kurtaran, Y., Nemutlu G. Türkiye’de Gençlik Çalışması Ve Politikalar, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008: 55.